

to lastnost, da budi zemljo k večji delavnosti. Rastlinske snovi, koje so v zemlji, dajejo rastlinam živež. Pri navadnem gnojenju s hlevskim gnojem, te snovi polagoma dovajajo redilno moč rastlinam; zato ostane zemlja pa tudi dalje rodovitna, čeravno ne v toliki meri. Umetni gnoj pa zemljo prisili, da mora na enkrat porabiti vse svoje moči. Zato je pa tudi kmalu izpita. Da spoznaš vrednost gnoja bodi si ali hlevskega ali umetnega, pomisli naslednje.

Hlevski gnoj je vedno podlaga vsemu drugemu gnojenju. Ima namreč v sebi takih tvarin, katere so za plodovitost tal neobhodno potrebne. Tu so trdni deli, kateri v zemlji gnijó, ter zemljo, kakor drože testo, oživljajo, ogrevajo, in se na zadnje sami v rodovitno zemljo spremenijo. Hlevski gnoj je torej glavni pogoj poljedelstva. Zato pa tudi poljedelstvo ne more obstati brez živinoreje. Sploh ste ti dve stroki v tako ozki zvezi, da ne more biti druga brez druge.

Vendar je pa tudi to resnica, da umetni gnoj pomnožuje pridelke. Samo na to pride, kako in kje naj se rabi. Prenaglati se tukaj ne smeš. Z umetnim gnojem naj se gnoji le močna, globoko orana in dobro obdelana zemlja. Tej umetni gnoj ne more izvleče na enkrat vse redilne moči. Na dalje je treba paziti tudi na kraj, je li suh in peščen, ali vlažen in ilovit. Suhim in peščenim njivam umetni gnoj malo ugaja, tem bolj pa mokrotni, težki zemlji. Slednjič je pomniti, da umetni gnoj le tam pomaga, kjer se obilo hlevskega gnoja porabi. Polje, kojemu bi se samo z umetnim gnojem streglo, mora iti v nič. Torej le hlevski gnoj uzdržuje rodovitnost, umetni jo potem pa pospešuje.

Zakaj je pepel tudi dober.

Pepel se zdaj že sploh rabi za gnojenje travnikov in pašnikov, in to ne zastonj. Za to rabo je boljši, kakor hlevski gnoj. Pepel, v drobne delce razmlet, tudi kemično kmalu razpade, razstavi tudi v zemlji razne tvarine ter tako pospešuje rast. Zato se pokaže dober vseh na travnikih kmalu.

Manje pa se je rabil pepel do sedaj za gnojenje sadnih dreves. Za to je pepel izvrsten. Pepel ima namreč v sebi dokaj kalija in fosforove kisline. To dvoje pa ravno najbolj vpliva na rast in rodovitnost sadnih dreves. Okoli drevesa se posuje pepela tako na široko, kakor daleč veje segajo. Kjer bi ne bilo na škodo drugim rastlinam, naj se pepel zakoplje precej globoko v zemljo. To naj se zgodi v jeseni. Črez zimo naj se redilne moči izlužijo, ter koreninam dovedejo.

Razumeva se, da ni vsak pepel enako koristen. Najboljši je bukovi ali sploh lesni. Premogov pepel, da si ga rabiš v trikrat toliki meri, ne doseže prvega. Mnogi sadjarji gnojijo

s pepelom sadnemu drevju in to tudi drugim priporočajo, češ, da pepel veliko pomaga drevesu k rasti in plodovitosti, nikakor pa mu ne škoduje.

Jabelka in njih okovarjenje.

Kedar hoče človek, jabelka dolgo ohraniti, da so zdrava ter sočna, ima z njimi svoj križ. Rada so gnjila ali pa vsušé tako, da niso za oči. Na Francoskem dela se z njimi pa tako: Napravi se škrinja ali tudi sod, ter nasiplje na dno 5 cm. na debelo mavca, na to pa se déjo jabelka, zavita vsako posebej v papir tako, da je med njimi nekaj malega prostora.

Na to lego jabelk prisiplje se z nova toliko mavca, kolikor poprej in potem se položi jabelk tudi na eno vrsto prav, kakor v prvi legi in to gre naprej gori do vrha. Na nje se nasiplje mavca, more biti malo več, kakor poprejšnje krat in sod se zadela.

Ako se potlej vzemó jabelka, treba je gledati na to, da so ona, ki še ostanejo, zmirom zakrita z mavcem. Francozje hvalijo se radi, da si ohranijo na tak način jabelka do prihodnjega meseca septembra popolnem zdrava in okusna. Če je to resnica, taka shramba bi pač ne bila po norcu.

Sejmovi. Dne 4. januarija 1888 v Lučanah in na Ptuju. Dne 9. januarija v Šmariju in pri Novi cerkvi.

Dopisi.

Iz Maribora. (Božičnica.) Kakor druga leta, so tudi letos priredile šolske sestre v svojem dekliskem zavodu za svoje učenke in gojenke „lepe jaslice“ ob božičnih praznikih. V petek pred božičem je bila slovesnost za zunanje učenske, katere to šolo obiskujejo. Blage mestne gospe, katere to šolo podpirajo, so nabrale nad 300 gld. milih darov, ter so oskrbele raznih daril za uboge učenske. V lepo okinčani dvorani je stalo „božično drevo“, krasno z lučicami okinčano in okolo je bilo pripravljenih obilo božičnih darov za otroke. Kljub slabemu vremenu so še počastili to lepo svečanost Njih eksel. prevzvišeni knez in škof s svojo navzočnostjo in zraven precejšnjega števila gostov in dobrotnikov, se je zbralo obilno revnih otrok. Slovesnost se začne. Belo oblečene deklice so z ljubkimi glasovi preslavljale božje dete v jaslicah, ki nam je prineslo iz nebes preobilno milosti in božjih dobrot, učilo nas je pa tudi ob enem tistih se vsmiliti, ki so v revah in težavah, češ: „Karkoli kateremu mojih bratov ali sestic storite, to ste meni storili“. Po teh govorih in svetih pesmih so spregovorili prisrčno besedo preč. g. kanonik Kosar, duhovni voditelj tega zavoda; za njimi pa so priporočili Njih

mil. vikši pastir učenkam lepo obnašanje in hvaležnost do svojih dobrotnikov in dobrotnic. Sedaj pa so bila po prevzvišenem nadpastirju božična darila veselim otrokom razdeljena. Obdarovanih je bilo 220 učenk. Druga božičnica pa je bila prirejena na praznik sv. Štefana, prvega mučenika, za gojenke, katere v zavodu stanujejo. V obširni dvorani je bila postavljena lepo okinčana podoba sv. Očeta Leona XIII., ker današnja slovesnost je veljala preljubljenemu Najvišjemu pastirju, sv. Očetu, kot vezilo za njih zlato mešo. Vse je bilo lepo okinčano in razsvetljeno. Pred podobo sv. Očeta sta stala dva angelja — dve deklici v podobi angeljev, ki ste vedno zrlji v milo obličje sv. Očeta. Sedaj stopi na oder belo oblečena deklica, pozdravi pričujoče, ter naznani pomen denešnje slovesnosti. Za njo se je vrstilo petero deklic, ki so preslavljale zlatomešnika sv. Očeta kot popotnika, sejavca, pastirja, mornarja ali brodnika, in učenika. K sklepu zopet nastopi poprejšnja deklica, ter sklene besedo z burnim nazdravom: Bog živi in ohrani nam Leona XIII. zlatomešnika mnogo, mnogo let! Med govori so se pele primerne pesmi in k sklepu himna na čast svetemu Očetu. Sedaj pa so se odprla od nasprotne strani vrata in pred nami je stalo lepo razsvetljeno in z darovi okinčano božično drevo, okoli katerega so se zbrali otroci, ki so željno čakali lepih božičnih darov, katere so sestre za svoje mile gojenke pripravile. Do 90 gojenk je bilo obdarovanih, pa tudi gostje so prejeli svoja darila — raznih slaščic; ravno tako so bile obdarovane šolske sestre same in sploh vsak, ki ima v zavodu kakošnjo službo. Res lepa je bila ta slovesnost, posebno se je dopadlo preslavljanje sv. Očeta, zlatomešnika. Bog daj, da bi v teku prihodnjega leta se enakih slovesnosti obilno priredilo po Slovenskem, da bodo se sreča vseh vernikov vnela za blagega starca, milega očeta Leona XIII.

Iz Celja. (Volitev dežel. poslanca.) Tih, kakor še nikoli se nas je 15. t. m. na večer in 16. zjutraj 241 volilnih mož iz vseh krajev celjskega, gornjegraškega, konjiškega, laškega in šmarskega okraja sošlo si izvoliti namesto odstopivšega g. dr. Dominkuša novega zastopnika za deželni zbor. Zbrali smo se večji del v gostilni „pri slonu“, kjer se Slovenci prijazno sprejemajo, kakor nikjer drugje v celjskem mestu. Tam se je že tudi g. kandidat, dr. J. Serbec, volilec na predvečer volitve predstavil in tudi v jutru volitvenega dneva, ter je v kratkem govoru razložil svoje načelo za delovanje v dež. zboru in je povdarjal, da hoče v edinosti z drugimi poslanci in s katoliško cerkvijo delati za blagor domovine, kolikor mu bo mogoče v oziru na to, da so Slovenci v manjšini v graškem zboru. Točno ob 9. uri šli

smo v staro grofijo, kamor je tudi prišel okr. glavar, g. dr. Netoliczka sam, da bi vodil volitev. Volilci smo volili per acclamationem v volitveni odbor: gg. Jakoba Bohinec, M. Vošnjak-a, J. Hausenbichler-ja in A. Goričar-ja. G. okr. glavar pa je še izvolil gg. Anderluh-a iz Šmarja, Zaniera iz sv. Pavla in Bezenšek-a iz Čadrama. Za načelnika bil je izvoljen že po stari navadi vč. g. dekan Bohinec. Volitev se je vršila tiho, brez vsakega nasprotovanja, kajti nasprotnikov ni bilo nikjer videti in je trajala dopoldne. Naš kandidat bil je izvoljen soglasno, ker nemškuta, ji v teh okrajih nimajo upati, da bi kedaj prišli do zmage. Oddanih je bilo 241 glasov od izvoljenih 286 volilnih mož. Po zapisniku smo se prepričali, da je 6 naših bilo zadržanih priti, nasprotniki pa, ki tudi zdaj niso mirovali, so dobili 39 volilnih mož in ti sklenili se volitve zdržati in so ostali doma za pečjo, ker za slovenskega kandidata ne marajo, naj bi njegov značaj bil tudi neomadežan, kakor čisto zlato.

Iz Brežic. (Novi načelnik.) Naše mesto je majhno, ter leži prav na meji Kranjski in Hrvaški. Da-si pa je majhno mesto, zato je vendar le veliko gnezdo hudih nemškutarjev, kakor se pokaže to vselej in pri vsaki volitvi. Žalostno, da je največ njih se v kmečki hiši rodilo, ali pozneje so prišli v „nemške Brežice“ in postali so pravi janičarje nemške omike. Nekaj jih je tudi iz Laškega in iz drugih dežel, a zdaj so si vsi „gliha“. Letos smo imeli volitev okrajnega zastopa, pri kateri so naši očetje vse sile napeli in vsa sredstva porabili, da so po svoji misli vse svoje somišljenike spravili vanj, in potem so si zopet starega načelnika izvolili. Mislili so, da je zdaj že zopet vse dobro, toda človek obrača, Bog pa obrne. Ker so bili močno veseli zmage, zato jim splava kmalu po vodi, kajti Bog je poklical na račun načelnika in župana g. Znideržiča. Smrt jih je malo pretresla, kmalu pa so začeli misliti, kedo bo načelnik. Eni so djali, naj bi bil g. dr. Srebre. To bi bilo najboljšje, kajti je gospod miren in dobrosrčen in poleg še pravičen, ali drugim ne ugaja, ker ni njih političnih misli. Okrajni zastop ima svojega tajnika, dobro znane ga J a k e t a, bi mu g. dr. utegnil dati slovo, in kaj bi bilo po tem? On bi mogel svoje prijatelje na deželi popustiti in pri svojem želodcu škodo trpeti. Naj bo torej rajši načelnik Del-Co t, to ime že zadostuje, da ga ni treba opisati, kakošnjega značaja da je. Slovenščina mu je tako zopna, kakor pijancu voda. Tudi temu pa bo to veselje kratko. Na dan volitve je imel že Jaka listke prirejene, ter jih je delil, koga da naj volijo. H koncu pa še to spregovorim: Slovan gre na dan! Jaka, tudi tebi so dnevi šteti tvoje vlade, ako še dočakaš prihodnje volitve, zagotovem, da vam bo ura odbila in okrajni za-

stop in svoje prijatelje bo treba zapustiti. Nam, dragi Slovenci naj pa veljajo besede: Stegnil bom svojo roko in pokončal bom tvoje sovražnike.

Iz Šaleške doline. (Velikaši. — Železnica.) Naša dolina napreduje v narodnem obziru, naši možaki prodirajo pri vsaki volitvi kljub velikim agitacijam iz Celja. Le malo še je takih, ki bi zavoljo ene cigare ali kaj takega smuknili v nemčurski koš. Te možakarje si bodemo enkrat po priliki še bolj natanko ogledali. Imamo vendar dosti zavednih mož, tako da se nam ni treba nobene volitve bati. Našim velikonemcem to seveda ni prav. Slovenska imena imajo, pri slovenskem kruhu so se izredili, zdaj bi pa radi bili Nemci. Videli bomo, kaj jim bo to pomagalo? Ako v občinskih blagajnicah ne bo drobiža, bomo videli, kaj jim bo njih nemštvo pomagalo? Ko bi ti ljudje raji, kakor da neumnosti svoji „teti“ pisarijo, pač premišljevali, kako bi sebi in svojim pomagali, da se marsikateremu ne bi bilo treba bati — poloma, bilo bi veliko bolje za nje. Se ve, da so nekateri tako zvitni, da pri prevračanju sami sebe ne poškodujejo pa tu in tam bi se le znalo komu — posmicati. Za železnico v Šaleško dolino se mnogo stori, žal, da se nekateri zapeljani posestniki temu protivijo. Lesa bode zmiraj manj, ker so gozdi že zlo posekani, zato bi bilo dobro, ko bi se kupčija s premogom odprla, katerega je tukaj prav veliko. Tega pa ne bo poprej, dokler ne dobimo železnice. Naj bi to naši posestniki premislili in svojih zemljišč ne tako pretirano visoko cenili.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. O praznikih je mir tudi v političnih krogih in torej ni nikjer posebnih prigodkov. — Pri svitlem cesarju bode o novem letu slovesen vzprejem. Galimberti, nuncij sv. Očeta na Dunaju, vzprejme na novo leto popoludne na Dunaju vsa voščila za sv. Očeta. — Državni zbor začne svoje delovanje, ako tako ostane, dne 22. januarija. Kaj pa da dobode v posvetovanje, to še ni znano in je torej le ugibanje, če se misli, da pride nov načrt šolskih postav od konservativcev v razprave. — Graški dež. zbor snide se še dne 9. januarija v novo posvetovanje. Doslej je imel že 17 sej, dež. zavarovalnice še ni sklenil in tudi rešilnice za nemarjene otroke je še odložil, upajmo, da za zmirom. Sv. Očetu pa je zbor enoglasno čestital. — Na Koroškem je umrl č. gosp. Lamb. Ferčnik, dekan v Zabnicah, ranjci je slovel kot izvrstni duhovnik in spretni slov. pisatelj. — Tistim občinam, ki so prosile za slov. ljudske šole, dela se huda sila in se jim prigovarja, naj prekličejo svojo prošnjo. Nekateri pa se branijo odločno tacega preklica — vse, ki nimajo „mevž“ za župane. — Na Žab-

jeku, to je kaznilnici v Ljubljani pomiloščenih je bilo o božiču 68 mož, taci, ki so se dobro obnašali pri uravnanju hudournikov na Koroškem. — Dac na pivo bode poslej v Ljubljani 1 gld. 70 kr. na hektoliter, mestni zastop bil bi ga na 3 gold povišal, toda mestno prebivalstvo se je krepko postavilo zoper tako vsoto. — Iz načrta srenjske postave ne bode brž ko ne postave, kajti čedalje več glasov vzdiguje se zoper njo. — Dež. šolski svet v Gorici je bil sklenil, da se vpelje v vse ljudske šole nemščina kot učni predmet, temu pa se krepko ustavlja dež. zbor. — Jubilej 40letnega vladanja svitlega cesarja obhaja Goriška dežela posebno slovesno ter ima skrb za to poseben odbor poslancev v rokah. — Trst ima sneženo odejo, to je v tem času redko, redka pa je tudi mestni zastop, kakor je v Trstu. Le-ta je odklonil čestitko sv. Očetu češ, da bi to bilo — nazadnjaško. — Mesto Trst želi v svoje ozidje italijansko vseučilišče, no sile za-nj ni velike. — Ogerska vlada išče denarja na posodo, a Rothschild drži roke v žepih. Tizza je vsled tega zle volje, toda judu kaže še vedno prijazno lice, ve pač, zakaj da to dela. — Kakor se kaže, Madjarom ni po volji, ker se vlada ne ozira pri velicah vprašanjih, n. pr. ali gremo v vojsko, veliko na njih želje. Ljubi Bog, kam pa bi prišli, ko bi tudi v teh rečeh Magyar-émber imel prvo besedo.

Vunanje države. Dnevi princa Koburškega v Bolgariji so šteti. Kakor je podobno, pojde mož kmalu iz svoje nove domovine Rusom na ljubo, da si to njemu ne bode ljubo in Bolgariji težko, če na korist. — Srbija je sklenila železniško pogodbo z Bolgarsko vlado, minister Ristič pa zatrjuje, da se z njo še ne prizna Bolgarska vlada. — Rusija ne želi vojske in je caru vidno ljubo, da si prizadeva sedaj njegov minister za zunanje zadeve, grof Giers razmotati štreno, ne da bode za to treba meča. — Vojaštva se doslej ne pošilja več ob meje Avstrije in to se tolmači sploh na dobro, na mir. — Na nekaterih vseučiliščih po širni Rusiji ropoče mlado dijaško ljudstvo zoper ostri red, ki ga vpeljuje vlada na vseučiliščih. Ruska gosposka pa ni za to, da jo užuga tako ropotanje. — Nemški kancelar je dosegel, za kar mu je hodilo ter bode poslej vsak trden Nемец vojak tje do svojega 43. leta. Dotično postavo je nemški drž. zbor že vzprejel in je bila za-njo na zadnje že precej velika večina. — Angleški politik, Curchill potuje v Rusijo in pride tudi v Peterburg, vendar pa se javlja, da nima političnih namer ali kdor zadnje verjame, ta je — lehke vere. — Nekaterim francoskim strankam ni po volji, da je novi predsednik republike, Sadi-Carnot, kar ob svojem poročil nemškemu cesarju, da si želi Francija tudi naprej miru. Mož pa